

POHOD

Naš cilj je:

Vlada poštenja in
pravice!

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 2/1. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Kakepina: ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1934.

Štev. 47 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Knez - namestnik

Naš narod je izredno močno navezan na svojo narodno vladarsko rodbino. Vse kulturne in politične pridobitve sedanjega časa, še več, vse to, kar je tekom zadnjega stoletja dvignilo naš narod na stopnjo svobodne in velike nacije, vse to je vezano z narodno rodbino Karadjordjevičev. Krvavi Karadjordjevi upori in boji, njegova legendarna desetletna borba za osvoboditev izpod jarma, so pretvorili obupano podložniško rajo v vrste preizkušenih borcev za svobodo, vrste, katere so zavedno umirale pred očmi celega sveta, prerokujoč vstajenje velikega naroda, ki se je pričel zavedati sebe in svoje vloge.

Kronal pa je to našo nacionalno zgradbo Kralj Vitez, Uedinitelj in Mučenik, v katerem niso posebljene samo pravične in smeje težnje določene dinastije, nego težnje celokupnega naroda, zgodovinske in organske težnje velike in edinstvene narodne celote, ki je našla svojo zgodovinsko pot. Da je bil baš On tisti, ki je kronal težko ter dolgotrajno delo mnogih in mnogih generacij, se je jasno spoznalo v onih mučnih grozotnih oktoberskih dneh, ko se je vsa država odela v črno in zila v en sam skupen krč, v eno samo neizkano bolečino, v en sam mučen občutek, ki ne mine in čigar sledovi se bodo še dolgo čutili. Ni se to spoznalo le po globoki narodni žalosti, izkazani iz lastnega nagiba in na vse možne načine, temveč tudi po edinstveni, jasno povdarjeni želji naroda, da Nj. Vel. kralju Petru II., Njegovi vzvišeni materi Nj. V. Kraljici Mariji in Nj. V. Knezu-Namestniku Pavlu ne da samo dokaza svojega sožalja, nego isto tako tudi spontan in viden dokaz svoje neomejene vdanosti in zvestobe vladarski rodbini.

V zgodovini narodov, večjih in močnejših od nas, bomo le težko našli primera ko stoji narod in dinastija v tako pristranskih medsebojnih odnosih. To medsebojno globoko zaupanje, ta resnična skladnost občutkov in želja, bo delovala in dosegla, da gre preračunani strahoviti udarec, izzvan z mučeniško smrtjo Uedinitelja, mimo nas brez škode za naše edinstvo in narodno celoto. To pa v toliko prej in sigurneje, ker se nahaja državno krmilo v sigurnih, ljubljanih rokah, v katere ima narod popolno zaupanje.

Popolnoma prepričan o neomejeni vdanosti naroda Sebi in Svojim, je zapu-

stil Blagopokojni Viteški Kralj Uedinitelj za seboj naslednika, Nj. V. kralja Petra II., sedaj še vedno otroka, najbolj ljubljene otroka od Timoka do Jadrana, od Triglava do Šar planine. V njegovem imenu vladajo v smislu ustanovnih določil, a po želji

Vzniknil je med nami in se šolal skupno z onimi generacijami, ki so stvarno pome-nile cvet novejšje prestolniške inteligence. Visokih osebnih lastnosti in plemenite krvi, učenec pravičnega Kralja Osvoboditelja in visokih šol v Oxfordu si je po-

Knez-namestnik Pavle Karadjordjević

kralja Uedinitelja trije Namestniki, katerim načeljuje Njegov Visoki Sorodnik Nj. Visočanstvo princ Pavle. Enostavnejše rečeno knez Pavle, tisti ponosni narodni knez, čigar ime z dostojanstvom in globokim spoštovanjem izgovarja ves kulturni svet. To je član svobodoljubne dinastije Karadjordjevičev, knez, izvirajoč iz lepe narodne tradicije, ki zna izbirati in ustvarjati svoje značaje in sebi drage osebnosti. Poznamo Ga in često smo Ga videli.

stavil kot svoj življenjski cilj kulturno in socialno dviganje okolice, ki ga je ustvarila, združujoč v Njem vse ono, kar je mogla po skrbnem izbiranju dati kot izveček svojih najboljših lastnosti. Res, vzvišena naloga v narodu, čigar osebne žrtve so junaštvo, čigar ambicije sežejo do Velikega, čigar prizadevanja so istovetna z najplemenitejšimi prizadevanji vsega človeštva.

A ko je v dneh krvi in narodnega ob-

upa bilo treba braniti in zastopati pravično jugoslovensko stvar, na mestih, ki so težko dosegljiva in komaj dostopna, tam kjer so se krojili zemljevidi nove Evrope, ki se je šele imela pojaviti iz krvi in ognja, takrat je zopet nastopil. Njegov velik osebni ugled, Njegova privrženost narodu, iz katerega je vzniknil, vse to je jamčilo jugoslovenski stvari tisti potrebni prestiž, brez katerega marsikdaj ne bi dosegli to, kar smo želeli. Njemu, Knezu, se imamo v mnogočem zahvaliti, da smo bili vedno, kjer in kadar je bilo treba, primer-no zastopani in pravilno razumljeni.

Ljubljen od naroda, globoko in resnično spoštovan od vseh onih, ki so ga imeli priliko od bližje spoznati, je Nj. V. knez Namestnik s pravico žival največje zaupanje Blagopokojnega Kralja Uedinitelja. V slavnih in težkih dneh, noseč breme, ki je bilo pretežno za vsakega drugega smrtnika, je moral imeti Uedinitelj zveste pomočnike. Nj. V. knez Namestnik Pavle je bil njegova desna roka, Njegov prvi pomočnik. Dolgo vrsto let je knez Namestnik preživel ob Njegovi strani, skrbno spremljajoč vse Njegovo delo in podpirajoč ga z vsemi svojimi silami. Bil je vedno do potankosti vpeljan v vse načrte Kralja Uedinitelja, kateri mu je često poveril izredno težavne in zaupne naloge. To veliko zaupanje, s katerim Ga je obispal Kralj Uedinitelj, je sicer zgubalo vedro Knezovo čelo, a obenem ga je vsposobilo za naloge, ki mu jih je določil nepozabljivi Uedinitelj v Svoji oporoki, ki jo je jugoslovenski narod sprejel z onim nerazdeljivim zaupanjem, s katerim je sprejel vse ostale Njegove odloke.

Članstvo Narodne Odbrane in vsi zavedni rodoljubi, vsi jugoslovenski državljani, gledajo s polnim zaupanjem v bodočnost. Zbrani okrog prestola Nj. V. kralja Petra II., bolj odločeni nego kadarkoli prej, da čuvajo rodno grudo od vseh in od vsakogar, bodo s svojim odgovarjajočim in dostojanstvenim obnašanjem in izvrševanjem svojih pravilno razumljenih dolžnosti, pomagali knezu Namestniku in Gospodom Kraljevskim Namestnikom, prepričani, da se bodo samo na ta način oddolžili spomenu Kralja Viteza in Uedinitelja ter stoletni svobodoljubni tradiciji rodbine Karadjordjevičev, čije sijajne zgodovinske zasluge predstavljajo posebljenje ponosa jugoslovenskega naroda, njegove preteklosti in bodočnosti.

Odlikovanje

Ko je Gembeš poslednjič šel v Rim, je dobil red Sv. Pia IX. Podelil mu ga je Vatikan očividno vsled njegovih velikih zaslug za katoliško vero in cerkev, kajti ta red se podeljuje le poglavarjem in vrhovnim predstavnikom posameznih držav za izredne zasluge v službi vere in cerkve. Naši ljudje so prvotno nevrno zmagovali z glavami, češ to vendar ni mogoče baš sedaj, ko stoji naša ljuba madžarska sosedka pod največjo obtožbo in se krčevito trudi, da bi se vsaj nekoliko oprala marsejske sramote. Navdušeno pisarje avstrijskih in madžarskih listov je moral prepričati ne neverne Tomaže, da je bilo odlikovanje res dano. Če pa je bilo dano, potem pač ne more biti dvoma, da je bilo tudi zaslužno. S čim, kako, to se seveda odteguje poznavanju nas, ki tvorimo le nekako misra plebs, pa tudi ni potrebno, da bi bili o tem poučeni. Je že tako boljše, da mislijo drugi za nas in mesto nas, mi pa kratkoma verujemo in občudujemo.

Madžarska in Gembeš! Dva pojma, ki se stoddolito krijeta. Če je bilo o tem še kaj dvoma, je za nas Jugoslovane izginil vsak dvom najpozneje z 9. 10. 1934. Jankapuzta je sicer postala Buza-puzta, kaj je postalo iz Buza-puzte, javnosti še ni znano. Brez dvoma je dobila svoj polnovreden domestek, kajti sicer ne bi mogla naša ljuba sosedka po res natančni in strogi preiskavi ugotoviti, da je Buza-puzta nedolžna in da v vsej Madžarski ni bilo nikdar in tudi sedaj ni nobenih teroristov. Nič zato, če izpovedujejo aretiranci v Franciji točno podrob-

nosti o vežbah z avtomatskimi pištolami in v metanju bomb, nič zato, če navajajo v zavesti težke usode, ki jih čaka, natančna imena madžarskih aktivnih častnikov, ki so jih poučevali v tem strogo kulturnem poslu, nič tudi zato, če so se našle v Berlinu točne slike, ki ne kažejo samo teroristov, marveč tudi madžarske in italijanske kraje, v katerih so bili skrbno čuvani in negovani. Če pripoveduje bivša zaročenka Perčeca, da je sama videla, kako so se teroristi vadili na Jankapuzti v metanju bomb in streljanju na figuro, predstavljajočo jugoslovanskega kralja, je vse to pač izmišljeno. Sicer pravijo, da stvar ni tako važna, ker ni dal tega reda Gembešu predstavnik katoliške cerkve, marveč je odlikoval predstavnika Madžarske le predstavnik in suveren Vatikanske države. Nismo dovolj fini, da bi se mogli poglobiti do skrajnih potankosti tega razlikovanja, poleg tega pa tudi ne moremo prezreti dejstva, da gre za eno osebo v dveh oblikah. Ena oseba, pa naj zavzema še toliko mest, ne more igrati raznih vlog ter govoriti v eni lastnosti, da je nekaj prav, v drugi lastnosti pa, da ista stvar ni pravilna.

Po Marseju je postal naš narod mnogo bolj občutljiv kot je bil prej in moremo z velikim veseljem ugotoviti, da je ogromen del našega naroda brez razlike svetovnega naziranja smatral to odlikovanje Gembeša v tem času kot udarec v svoj obraz. Na tem stališču vztraja še danes in bo pač dolžnost naših cerkvenih hierarhov, da preskrbe zadostno pojasnilo. Nikdar nam ni bilo na-

tem, da bi vmešavali vero v dnevne dogodke, vedno smo se zavedali, da mora biti Jugoslavija država popolnega verskega miru. Komu naj koristijo dogodki a la odlikovanje Gembeša s tako visokim cerkvenim redom? Na to vprašanje naj odgovore oni, ki nosijo odgovornost za ugled in prospeh katoliške vere v naši zemlji. Saj so tudi oni Jugoslovani in si tudi oni lahko zaslužijo od nas isto priznanje, ki si ga je zaslužil goriški nadškof Margotti, o katerem piše »Regime fascista« dne 31. oktobra t. l., da je »svečeničnik dostojen svojega časa, Evropejec, Italijan in fašist«. Ko se nadškof Margotti 28. oktobra t. l. ni mogel udeležiti proslave 12. obletnice »Pohoda na Rim«, je poslal fašističnemu tajniku opravičilno pismo, kjer pravi: »Zelo mi je žal, da 28. t. m. ne bom mogel

prisostvovati svečani proslavi 12. letnice slavnega »Pohoda na Rim«, ker bom zadržan vsled svečane službe božje, ki se vrši ob isti uri. Pošiljam iz globine svojega srca najlepše pozdrave in navdušeno želim, da triumfira čim višje nacionalna stvar naše Italije.«

Naj slede temu vzgledu naši svečeniki, naj tudi oni javno dokumentirajo željo, da triumfira nacionalna stvar naše Jugoslavije in si tudi oni zaslužijo priznanje, da niso le Evropejec in jugoslovanski državljani, marveč tudi jugoslovanski nacionalisti. To bodo storili tem lažje, ker hoče jugoslovanski nacionalizem gojiti in čuvati le to, kar je našega ter ne sega po tujem, kot dela to italijanski fašizem.

I. C.

Naši Američani o Adamiču

»Glas Naroda«, list slovenskih delavcev v Ameriki, ki izhaja letos že 42. leto, je priobčil v štev. od 16. oktobra članek »Lojze Adamiču«, v katerem pravi med drugim tudi sledeče:

»Ko je dospelo v Ameriko poročilo o umoru jugoslovanskega kralja Aleksandra, so Vas uredniki nekaterih newyorških listov vprašali, kaj mislite kot ameriški pisatelj in kot Jugosloven po rodu o tem dogodku.

Vaš odgovor je zadovoljil, kogar je pač zadovoljil, marsikaterega Jugoslavana je pa močno presenetil. Nas ni presenetil, ker imamo dvomljivo čast, da Vas temeljito poznamo, gospod Adamič.

Poznamo Vaš značaj in Vaše pojme o hvalečnosti. In tudi odkritosrčni niste, kar sami najbolje veste, kaj ne?

Precej let je že minilo, odkar ste nam dali zadostne dokaze, da smemo imeti takšno mnenje o Vas.

Leta 1916. ste strahopetno pobegnili iz slovenske javnosti ter si poiskali zavetja v veliki armadi, ki je do svojega vstopa v svetovno vojno prostovoljcem dobrohotno odpustila in pozabljala grehe.

Navzlic temu ste pa morda imeli tedaj še nekoliko vesti, ker ste, kot omenjate v pismu, ki ste ga pisali svojemu sorodniku, — rotli in prosili vojaško oblast, naj vas pošlje

v Francijo sovražniku pred strel, ki bo uničil vaše skazeno življenje.

Zelja Vam se ni uresničila... — Usoda je pač določila, da postanete pisatelj. Vaša literarna dela so Vam prinesla precejšen sloves.

Predlanskim ste odpotovali v staro domovino, v državo, ki ji je vladal kralj Aleksander. Lepo ste bili sprejeti, kajti domovina nikdar ne pozabi svojega sina.

Po Jugoslaviji ste potovali na državne stroške, in so vam bila odprta vrata vseh povsod. Celo kralj vas je sprejel v avdijenci — iz голе prijaznosti in iz nobenih sebičnih namenov.

Komaj ste se vrnili v Ameriko, ste pa topnili po kralju in njegovem državnem ustroju.

To ni bilo lepo in dostojno. To je vsega obsojanja vredna manira izprijenega in moralno propadlega potepuha, ki skuša iz hudobije zapaliti dom človeku, kateri mu je dal prenočišče...

Jugoslavanski kralj je v najhujših časih preprečil razcepljenje Jugoslavije. Tisto, kar ste zvedeli v Jugoslaviji o kralju Aleksandru, bi lahko zvedeli v New Yorku na 11. aveniji. Vsa resnica in vsa laž, ki bi jo izvedeli o njem, bi pa ne mogla ovreči dejstva, da je naš kralj Aleksander združil Slovence, Hrvate in Srbe v državno celoto ter je to celoto vzdržal s sredstvi kot jih pač zahtevajo sedanji časi in razmere.

Zato in nič drugo ni šlo in ne gre: Ali bo Italija pogoltnila še ostanek Slovencev in Hrvatsko, ali pa bodo še v bodoče tvorili del Jugoslavije.

Za tako omejenega Vas ne smatramo, da bi tega ne vedeli, toda podla duša je zmožna vsega: gostoljubnost plačuje z nevhvaležnostjo, prijaznost pa z natočevanjem.

Govorite o diktaturah.

Kmečki dolgovi

Prišel je tisti 15. november, o katerem smo že lansko leto toliko pisali in govorili. To je dan ko bi imel v smislu prvotne uredbe o odplačevanju kmečkih dolgov naš kmet položiti upnik v roke prvi obrok. A z nanovo, kasneje izdano uredbo oziroma noveliziranjem prejšnje se je stanje izpremenilo in došpe prvi obrok šele 15. novembra 1934. Letos pa mora kmet plačati samo obresti svojega dolga, kar znaša 3-5 odstotka od dolžne vsote, ako je kmet dolžan kakemu zasebniku, oziroma 6 odstotkov, ako je dolžan denarnemu zavodu. Obresti morajo biti plačane najkasneje do 15. decembra (30 dni zamude), ako pa to ni storjeno, ima upnik pravico zapadli znesek od dolžnika prisilno izterjati. Znesek pa, ki bo zapadel kot prvi odplačilni obrok dne 15. decembra 1935, znaša pri dolgovih napram privatnim osebam 6 odstotkov, napram denarnim zavodom pa 7 odstotkov. S temi odstotki bo plačal kmet takrat plačljive (dospele) obresti in del glavnice (dolga).

Ze lani smo bili v pogledu odplačevanja dolgov, oziroma uspehov takrat izdanih ukrepov precej optimistični. Tega svojega naziranja večina tudi danes ni izpremenila. Uredbi sami ni bila dana le naloga, da reši kmeta in mu omogoči obročno odplačevanje dolga ter zniža obrestno mero, temveč je bila izdana tudi v svrhu sigurne ozdravitve naših denarnih zavodov. Kot vemo je kmet glavni, bodisi posredni ali neposredni dolžnik naših bank in hranilnic. Z raznimi dogodki v gospodarstvu je bil doveden v stanje, ki mu je onemogočalo, da bi svoj dolg vrnil. Posledica tega je bila, da denarni zavodi niso mogli vrniti vlagateljem zahtevanih vlog, in da so zaprla vrata. Marsikdo je mislil, da svojega denarja ne bo več videl, ker ga kmet ne bo mogel vrniti. Da se pa to stanje popravi je bila izdana uredba, ki natančno določa, kako bo kmet vrnil svoje dolgove in na ta način omogočil denarnim zavodom njihovo ponovno redno poslovanje.

Mnogokrat smo že povdarjali, in to danes ponavljamo: kmet ni prezadolžen toliko radi svoje krivde, kot pa vsled izpremenjene vrednosti dinarja (ki se je v notranjosti zelo dvignila) in pa radi izpremenjenih tržnih razmer. Od kmeta se kot povračilo zahteva danes mnogo več, nego pa se mu je dalo. Ako hoče vrnil Din 1.000—, mora prodati najmanj dvakrat toliko, kot pa je takrat z izposojenim tisočkom kupil. To je moralna, a obenem tudi stvarna plat položaja, ki se je nobena naša uredba ni dotaknila.

Danes je to že prepozno. Izredno bi bilo tvegano v stanju kakršno vlada, poskušati dovesti vrednost dinarja na domačem tržišču v sklad z njegovo vrednostjo pred nastopom denarne krize. Zato pa ne preostane drugega nego: čakati dolgih, nesigurnih 12 let na sadove uredbe o razdolžitvi kmeta, ali pa, da država poseže s pomočjo najetega posojila v mehanizem našega tržišča, ki je glavni problem našega gospodarstva. Brez poživljenega prometa in obnovljene kupne moči ne bo mogel naš kmet prodati svojih pridelkov in z izkupičkom plačati svojih dolgov. To je tisti zmožni krog, v katerem se vrtilo in iz katerega ne najdemo izhoda. Eno je odvisno od drugega.

Poudarili smo naše osnovno stališče in mišljenje. Svoji 40 milijonov, ki jih bodo od dolžnih 800 milijonov naši slovenski kmetje letos v najboljšem slučaju plačali, se denarnim zavodom ne bo preveč poznalo. Istotako ne bo mnogo zalegel prihodnje leto zapadli obrok v iznosu nekaj nad 50 milijonov.

Vprašanje pa je, če bodo to naši ljudje sploh lahko storili. Kot javljajo iz Vojvodine, je tam že 60 odstotkov dolžnikov izpolnilo svojo dolžnost. A to ni napravila uredba, niti

Ali slutite, gospod Adamič, kaj bi se zgodilo z Vašimi ljudmi, če bi živeli v Italiji in bi Vi tako pisali o Mussoliniju, kakor ste pisali o Aleksandru?

Vaš oče, mati, bratje in sestre, tete in strici, bi bili koj prvi dan poslani na Liparsko otočje ter bi bili podvrženi mukam, ki si jih more edinole pravi diktator zamisliti.

Ko je bil kralj že mrtev?

Marsikaj si lahko mislimo o Vas, gospod Adamič, tega bi si pa skoro ne mislili, da ste zmožni metati blato na mrtvega človeka.

Sicer je pa ostala Vaša uničujoča sodba le glas uplijočega v puščavi.

Možje kakor so Tesla, Pupin in bivši ameriški poslanec v Beogradu, Prince, so izrekli o pokojniku vse drugačno sodbo nego je Vaša. Najbolj razširjen ameriški jutranjik »News« je nastopil proti Vam s pošteno besedo za pokojnika. In vsi razsodni Slovenci, Hrvati in Srbi vedo, kaj je Jugoslavija izgubila s kraljem Aleksandrom.

Upali smo, da so se v zadnjih sedemnajstih letih Vaši pojmi o poštenosti že vsaj nekoliko izpremenili. Pa se niso čisto nič, gospod Adamič!

Se vedno ste v moralnem pogledu na isti stopnji kot ste bili pred sedemnajstimi leti. Razlika je menda le ta, da danes jemljete dobro ime mrtvemu človeku.

Tako piše »Glas Naroda« in s tem je izrečena končna obsodba tega človeka ne samo s strani vsakega poštenega Jugoslavena, temveč vsakega poštenega človeka sploh. K sklepu samo še omenimo, da je že pred meseci Adamič javil, naj se mu piše na ime Louis Sanders. To je namreč deklško ime njegove žene. In prav je tako, stramuje se svojega poštenega jugoslovanskega imena in prekrstil se je. Saj bi bilo omadeževano to ime, če bi ga še nadalje nosil on. In s tem je žalostna afeta Adamič končana.

Dr. B.

druge umetne mere, temveč le narava in slučaj. Kot znano, je žetev po svetu slabo uspela in radi tega Vojvodinec z lahkoto spravljajo svoje pridelke v denar. Pri nas pa je ostalo večinoma pri starem. Živina in les, ki sta glavna vira zaslužkov, se čakata. Tudi izvoz sadja je, kot izgleda, ne po krivdi inozemstva, popolnoma odrekel. Dosedaj se naš kmet še ni odzval svoji dolžnosti v primernem številu. Mnogi so že prosili upnike naj nekoliko potrpje.

Vsekakor moramo s pozornostjo spremljati razvoj dogodkov. Saj bodo vse te izkušnje merodajne za novo gospodarsko politiko, ki se bo v tem pravcu brezdvomno morala izpremeniti, izpremenila pa se bo deloma tudi uredba.

Samo v pod zaščito se nahajajočih zavodih je zmrznjenih nad 6500 milijonov vlog. To je ogromna vsota, pri kateri prvi obrok v približnem iznosu 390 milijonov (po statistiki Agrarne banke znašajo dolgovi približno 6 milijard dinarjev) ne bo imel baš velikega vpliva na ozdravitev in poživljenje našega denarnega tržišča, da o letos dospelih obrestih sploh ne govorimo. Koliko pa je še zavodov, ki sploh niso pod zaščito, a vendar ne izplačujejo vlog, tega nihče ne ve. Kajti biti pod zaščito je nekako »v modici« in nihče ne zahteva tozadevnih dokazov.

Da z uredbo ne bo položaj rešen se je zavedala tudi vlada, kajti finančni minister je obljubil, da bo dal tekom treh let denarnim zavodom na razpolago tri milijarde, ki se bodo smatrale kot posojila, za katera jamčijo zavodove neizterjane terjatve napram kmetu. A do danes se to še ni zgodilo. Država ni odločno posegla v tok dogodkov. Morda čaka na prvi sad izdane uredbe in bo potem podzela potrebne korake.

Naše gospodarstvo je dosedaj izdržalo, pokazalo je svojo življensko sposobnost in zato upravičeno pričakuje, da se mu bo pomagalo.

B. S.

Pravliica

Mrmranje in renčanje se sliši iz dežele Galijske. Medvedje se prebujajo iz svojega spanja, vsak dan pričakujejo, da visoko sonec pošlje na zaspano zemljo in jo prebudi k novemu življenju. Nekateri, najbolj lačni, ki so spali v južnejših krajih, kjer so žarki prej in močnejše pritisnili, se že sprehajajo in iščejo hrane za svoje lačne želodce. Ostali pa, še vedno skrbno zariti v kupe listja po svojih brlogih čutijo, da se narava prebujala, čutijo, da se nekaj dogaja. In iz njihovih ust, otroci, prihaja tisto mrmranje, tisto podzemno renčanje.

Čutijo, da jim je izginila plast maščobe, da se zna pretvoriti nadaljno spanje — v večno spanje. Skoro je že pozabljena njihova strašna moč in oblast. Le ovčice, ki se zbirajo okrog svojih pastirjev si vedo pripovedovati lepe zgodbe. Pripovedujejo o medvedih, ki niso napadali njihovih čred, temveč so se zadovoljili s tem, da so imeli v oblasti lepo drevo, ki so ga ovčice gnolje in čebele oplojale, na čigar vejah se je dalo tako lepo sedeti, s katerega se je s tako lahkoto natrešlo obilo zlatorumenih hrušk.

Od teme v brlogih so jim še bolj potemneli kožuh, od dolgega spanja jim je izginila maščoba. Zato renče. Zele si sonec. Mislijo, da je pomlad. A pri tem se ne zavedajo, da so prespali le hladno, deževno poletje, in da je pred durmi trda, ostra, usodepolna zima...

Zato se, otroci, ne bojte tega renčanja. Stvarnik je vse lepo uredil, za jesenjo še nikdar ni sledilo poletje.

—ris.

Kako pa naj bo?

Tako je bilo

»Der Südtiroler«, v Innsbrucku, izhaja joči štirinajstnevnik prinaša v svoji 22. številki od 15. novembra 1934 tri zanimive slike, ki jih v ponatisu objavljamo.

Na prvi, ki nosi naslov: **Tako je bilo**, je podan del nerazdeljenega nemškega narodnostnega področja v bivši Avstroogrski. Seveda niso pozabili prišteti med nemške pokra-

jine cele bivše Stajerske z Jezerskim vred. Cas bi že bil, da pošljejo v naše kraje par znanstvenikov in se prepričajo, kakšen narod biva v tisti tako »Nemški« Stajerski. Razen par poturic, sami pošteni Slovenci, med katerimi se par v mestih bivajajočih Nemcev niti ne opazi.

Tako je sedaj

Druga slika: **Tako je**, ponazorja današnji položaj. Med tem ko je napram Italiji, v kolikor poznam stanje v južni Tirolski skrajno pravična (zakaj, to itak vemo), pa je napram nam ista kot prej. Vse kar smo od navede-

nega namišljenega nemškega narodnostnega področja dobili (Južno Stajersko, Mežiško dolino, Jezersko) je narisano kot od matrine zemlje nasilno odtrgan del.

Tako ne sme biti!

Kakšen cilj pa imajo te slike, nam pove šele tretja: **Tako ne sme biti**. Namreč ne sme se dogoditi, da bi pripadla naši državi še Koroška. Kaj bi v tem slučaju zahtevala Italija, pa uredništvo ni hotelo tako nazorno pokazati. V levem kotu je lepo nedolžno skrit napis »ITALIENSKE KOLONIZIRUNGSVERSUCHE IN NORDTIROL«. Če bi se to zgodilo, bi se v severni Tirolski, ali z drugimi besedami, ako se dogodi ono prvo, bo Italija »ni kriva ni dužna« morala vzeti svoj del ne da bi to hotela in želela. Njeno dejanje bo samo logična posledica odcepitve Koroške in bo tako vsa krivda ležala na dotičniku, ki bo dobil Koroško. Italija pa bo v očeh »pravovernih« Avstrijcev nedolžna. Ravkala bo le v sili.

Ko nam uredništvo že tako lepo in nazorno podaja svoje misli o tem »kako je bilo«, »kako je« in »kako ne sme biti« bi nas zanimalo, da nam pove tudi »kako naj bo«.

Tega pa se skrbno izogiblj. Morda radi sosedov na jugu?

Zdi se nam le, da se i oni in njihovi prijatelji boje pravice in pravičnih zahtev. »Tako bi moralo biti« lahko rečejo le nam. In ne bi se čudili, ako bi zagledali narisano vso bivšo Avstroogrsko, seveda brez Primorske, Istre in dela Notranjske, brez južne Tirolske, kajti o tem sme naš ljubi »Südtiroler« danes le — molčati.

B. S.

Domače in tuje zavarovalnice

Stremljenje nas vseh mora iti za tem, da preide vsa proizvodnja v naši državi v zares domače roke. S takim stremljenjem ne izključujemo v vsakem slučaju in brezpogojno prihod tujeja kapitala v našo zemljo. Radi pomanjkanja denarja moramo dopuščati, da pride tuji kapital v našo zemljo, toda le v obliki kredita ali posojila, od katerega se plačujejo primerne obresti. Nikakor pa ne smemo dopustiti, da pride tuji kapital v našo zemljo kot lastnik podjetja, ki nastavlja na najboljših mestih tuje in skuša s krvavimi žulji naše delavce doseči čim večji dobiček, ki ga potem izvaža iz naše zemlje.

To načelo mora veljati glede vseh podjetij brez izjeme in izključena ni zavarovalna stroka, ki v tem pogledu pokazuje naravnost obupne razmere. Poglejmo samo požarno zavarovanje v naši državi, v kateri posluje 23 zavarovalnic, od katerih je 17 tujih in samo 6 domačih. V letu 1932, producirana premija je znašala Din 137 milijonov, od katerih odpade Din 87 milijonov na tuje družbe in samo Din 49 milijonov na domače zavarovalne zavode. Še slabše razmerje je bilo v l. 1933. V tem letu se je produciralo Din 127 milij. premije, od katerih odpade na tuje družbe Din 80 milijonov in na domača zavarovalna podjetja samo 46 milijonov. Tuja podjetja imajo torej dve tretjini celokupne požarne premije in naše domače družbe samo eno tretjino.

Te številke nam kažejo dovolj žalostno sliko, ki mora vsakega nacionalno mislečega človeka pretresati. Kaj je vzrok teh žalostnih razmer v našem zavarovalstvu? Ne iščimo vzroka v daljavi, ker leži zelo blizu in sicer v nas samih. Pozabljam na požig Narodnega

doma v Trstu, pozabljam na mlade žrtve v Bazovici, pozabljam na brezštevilne krivice, ki jih je storil italijanski fašizem našim zatiranim bratom v zasedenem ozemlju — in brez pomisleka zavarujemo celo pri italijanskih družbah »Riunione Adriatica«, ki se pri nas imenuje blagodneče »Jadranska zavarovalna družba« in »Assicurazioni generali« ter brez pomisleka zavarujemo pri »Savi«, v kateri upravi sede tudi upravni svetniki zadnje označene družbe — torej pripadniki italijanskega naroda in režima, ki z vsemi sredstvi skuša zatreti v zasedenem ozemlju naš slovenski živelj.

Ogromna je škoda, ki jo utrpí naše nacionalno gospodarstvo. Krivci smo sami, ker nismo zavarovanja tujim družbam. Tako ne sme dalje iti! Dolžnost vsakega nacionalno mislečega človeka je, da sam zavaruje pri domačih družbah in da v tem pogledu dela tudi v javnosti — odločno povdarjajoč, da je izdajca naših narodnih interesov oni, ki drugače postopa.

Svoji k svojim!

PONANŠIZEMLJI

Iveri

Zakaj bi ne pogledali resnici v oči in ne ugotovili, da so na eni strani ljudje, ki živijo od brezdolja, na drugi strani pa taki, ki ne morejo živeti, ker nimajo dela. Na eni strani so oni, ki izkoriščajo, na drugi pa izkoriščanje.

*

Nacionalno in socialno, to je za nas eno in isto.

*

Naš kmet je osnova države. On naj bo nosilec nacionalne ideje.

*

Mladina je postavila osnove jugoslovenskemu nacionalizmu in ona ga mora dovesti do končne zmage.

*

Idealizem, radikalizem in brez-kompromisnost, to so odlike jugoslovenskega nacionalizma.

*

Pot nas vodi preko moralne diktature jugoslovenskih nacionalistov do srečne bodočnosti jugoslovenskega naroda.

Ljubljana

CVETKA

V roke našega uredništva je dospelo izredno lepo sestavljeno in v najpriljubljenejši slovenščini napisano pismo, s katerim znana kočevska trdka najavlja obisk svojega zastopnika. V svarilo vsem sličnim grešnikom, stopnika. V svarilo vsem sličnim grešnikom, stopnika. V svarilo vsem sličnim grešnikom, stopnika.

»Usojamo si Vam obisk našega zastopnika gosp.

Vilibald Šbil

za prihodnje dni za naznaniti.

Imenovan ima s seboj vzorce stekla, porcelana svetiljk i. t. d.

Ponujali se bomo, da Vas v vsakem oziru zadovoljimo in Vas prosimo Vaša cenj. naročila za rezervirati. Vsa naročila bomo radi poznega letnega časa najtočneje izvršili.

Zahvaljujemo se Vam v naprej in beležimo

Z odličnim spoštovanjem
Franz Engele.

Prepričani smo, da ta primer ni osamljen in čas bi bil, da tudi mi, po vzgledu drugih narodov napravimo konec tej »trgovski slovenščini«, ki je nobeden zaveden in izobražen trgovec ne uporablja več.

OTVORITEV LJUDSKE UNIVERZE V LJUBLJANI

V ponedeljek, dne 19. novembra t. l. se je vršila v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti otvoritev izredno važne ustanove — Ljudske univerze. Kot prvi javni predavatelj je nastopil g. prof. Radojčić iz Zagreba, ki je na izredno slikovit in objektivno način podal življenje in delo Kralja-Mučenika.

Ne moremo pa mimo tega dogodka, ne da bi se nekoliko dotaknili našega občinstva. Običajno je Ljubljana povsod dovolj, največ tam, kjer jih je najmanj potreba. V ponedeljek zvečer, pa kot da se niso niti zavedali, kako važen dogodek je prav za prav oživitve ideje Ljudske univerze. Bojimo se le, da bodo naši ljudje srečali pamet takrat, ko bo že prepozno.

VAL

Emilio Berenini je naslov Sel Catinijeva romana, ki izhaja v prvi slovenski bogato ilustrirani tedenski reviji za radio, gledališče, film, modo in sport »Naš val«. Za radio: »Naš val« je edina revija, ki nas seznaja in uvaja v program naše oddajne postaje, ki prinaša aktualno radijsko tehniko, zanimive beležke o radiofoniji in vseh delov sveta, slike v radiu nastopajočih predavateljev in glasbenikov, lekcije tujih jezikov, ki se poučujejo v ljubljanskem radiu in — kar nima nobena naša revija — izrpen program vseh važnih radijskih postaj v slovenskem jeziku. Za gledališče in ljudske odre: poročila iz naših narodnih gledališč in ljudskih odrov, praktične članke za podeljske odre in izvorno slovensko noviteto — veseloigro »Kmečki teater«, ki bo gotovo v kratkem šla po vseh naših odrih. Za film: pregled svetovne filmske produkcije, slike iz filmskih ateljev in filmskih igralcev. Za modo: stalno tedensko modno prilogo z bogatimi ilustracijami, katero urejuje naš dunajski modni referent Willi Ungar. Poleg vsega tega pa prinaša »Naš val« stalen beležničen del s prispevki najboljših slovenskih pisateljev in pripovednikov. Nova številka

»Našega vala«, ki je danes izšla, prinaša poleg že omenjenih stalnih rubrik načelno besedo o nacionalni uri v našem radiu, katero je napisal ravnatelj dr. Janko Tavzes, odlomek iz romana pisatelja Bogomirja Magajne »Aleksaj Milič bi šel rad domov«, črtico Starogorskega »Zensko srce« in za radijske amaterje posebno aktualen opis dvocevne sprejemnika za priključek na istosmerno tokovno omrežje. — Zahtevajte še danes brezplačno na ogled eno številko »Našega vala«. Mesečna naročnina znaša Din 12.—. — Pišite na naslov: Radijska tedenska revija »Naš val«, Ljubljana, Velesojem.

Ježica

RDEČI KRIŽ IN VOJNI TOVARISI

Imamo primeren spomenik padlih vojakov. Ali ga slabo čuvamo: vse črke so obledele. Tudi krasitev spomenika s strani svojcev padlih žrtev in s strani organizacij, ki so se gnale za ta spomenik, je več kot zanikrna! Tako nastaja vprašanje, čemu sploh ta spomenik? In če ne bi imeli Rdečega križa, ki je 16. septembra ob njem poveljeval avstrijske boje in ignoriral jugoslovenske, bi res mislili, da je spomenik odveč. Toda, tudi Rdeči križ ne vrši tega čiščenja sistematično, saj se na Vseh Svetih naših avstrijskih vojnih tovarišev ni nič spomnil, no morda iz razloga, ker nista bila prisotna odposlanca oblasti in jugoslovenske vojske, da bi njegov govornik prav pred njima razvil nazor: »da so za našo svobodo naši avstrijski borci spletki enak venec kot so ga spletki junaki na Kajmakčalanu!« Tako je namreč trdil, ne da bi kdo ugovarjal, znani avstrijski vojni kurat Bonač. Ne vemo tudi, ali se je ta gospod vedoma pačil, ker je dosledno izgovorjal Kajmakčalan mesto Kajmakčalan?

Koliko lepše in pravičnejše bi bilo, če bi g. Bonač prisodil vsakomur svoje: srbskim in jugoslov. borcem boj za našo nacionalno svobodo, pokojnim kakor tudi še živim bivšim avstroogrskim kranjskim Janezom, pa čeprav le neprostovoljen boj proti vobodi in za korist Avstro-madžarske. In bilo bi za naše Rdečkizanje tudi bolj spodobno, če bi se v takih pridigah malo spomnili tudi onih mož iz Ježice, ki so se kot prostaki ali oficirji borili za nas na strani Rusije in Srbije. Do danes Ježica tem ljudem še nikoli ni dala priznanje. Tudi govori g. Bonač naj drugič bolj obravnavajo borbo jugoslovenske vojske, kajti slavospev na Avstrijo ne moremo porabiti za jugoslovensko nacionalno vzgojo.

O SPOJITVI Z LJUBLJANO

Mnogo ugibamo, koliko Ježice pride pod Veliko Ljubljano. Oni, ki čutijo v sebi župansko kri, bi dali od Ježice Ljubljani samo toliko, da bi njih hiša še ostala na Ježici. Reflektanta za ježenskega župana pa sta dva, eden blizu Aleša, drugi pa višje gori, zato sta tudi predloga v glavnem dva: da bi šla nova meja pri Ruskem carju, odnosno pri Urbančku. Toda bila bi kaj narobe taka spojitve in bi bilo za občino Ježico iz vseh stvarnih ozirov najboljša tako, da se vsa do Save priključi Ljubljani.

Laško

Izredni slučaj je nanesel, da smo se Laščani zbrali v mali dvorani Sokolskega doma dne 13. novembra t. l., da se odkrito, bratsko poslovimo od našega ljubljanskega brata sodnika Frana Ustarija. Ni bil dolgo med nami, a njegova preprostost, ljubeznivost in odkrit narodni značaj je napravil, da smo se ga odbranaši odklenili v delu za nesebično delovanje v blagor naroda in v srečo domovine.

Dragi brat je lahko opazil, da nam je bil zelo ljub in dobrodošel. On dobro ve, da ga bomo težko pogrešali, kajti njegova odsotnost se bo poznala v naših vrstah in to še posebno v odboru krajevne organizacije Narodne Odbrane, kjer je on zavzemal mesto podpredsednika. Uverjen sem, da bo tudi v novem službenem kraju, v Škofji Loki, deloval v smislu NO v proevit in v srečo domovine.

Ker mu je bilo to mesto podeljeno na lastno željo, zato mu v imenu organizacije čestitamo želeč cenj. gospe kakor tudi njemu obilo sreče in zadovoljstva, a v smislu besed blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinilja, da kjerkoli bomo:

Čuvajmo Jugoslavijo!

Brezje-Mošnje

V 49. številki našega lista iz 1. 1933. je bil objavljen članek z naslovom Brezje-Mošnje. V njem je med drugim zapisano tudi sledeče: »Ali ne morda agitacija vprav onih, ki so lansko leto zavedli društvo v pravdo, ki ni bila prav nič potrebna? S tem je naš dopisnik z Brezji postavil trditve, da je tožba, ki jo je Sokolska četa Brezje-Mošnje po sejemnem sklepu vložila proti g. Kocijančiču Alojziju za priznanje lastninske pravice, bila nepotrebna. Ker se je ta trditev izrabljala in se še izrablja za agitacijo proti Sokolu in v škodo sokolskih funkcionarjev na Brezjah, je isti naš dopisnik vso zadevo natančno proučil in ugotavlja sledeče:

1. Njegova trditev, da je Sokol na Brezjah sprožil pravdo, »ki ni bila prav nič potrebna«, je bazirala na njegovem subjektivnem pojmovanju sokolske morale: da mora Sokol vsak spor rešiti na miren in viteške orga-

nizacije vreden način. (Pri tem mnenju vztraja še danes!)

2. Pri svoji trditvi, ki z njo obtežuje Sokola na Brezjah, je prezrl važno dejstvo, da je Sokolska uprava na Brezjah skušala spor mirnim putem likvidirati in sicer s kompromisom, česar pa g. Kocijančič ni sprejel.

3. Uprava vsake sokolske edinice mora skrbeti tudi za društveno imovino in je za vsako odtujitev odgovorna.

4. Zavedajoč se svoje dolžnosti do društva, je uprava Sokolske čete na Brezjah, ker ji pot do mirne poravnave (ne po lastni krivdi!) ni uspela, vložila tožbo za priznanje lastninske pravice, ker bi se v nasprotnem primeru odtujil od njenega letnega telovadišča na Brezjah del zemljišča, česar posledica bi bila padec vrednosti telovadišča za več kot 6000 Din!

5. Tožba se je vložila s pristankom vseh vodilnih in delavnih članov Sokolske čete Brezje-Mošnje brez ozira na to ali so člani uprave ali ne.

6. Na nobeni redni ali izredni letni skupščini ni prišlo do ugovora proti tožbi, kljub temu da se je na vsaki poročalo članstvu o poteku pravde.

7. Iz navedenega nujno sledi: Pravda je bila edina regularna pot v formalnem, moralnem in materialnem pogledu.

Naš dopisnik objavlja ta popravek iz lastne inicijative, ker smatra v skladu z nacionalno ideologijo za svojo osebno dolžnost, da se krivica popravi in da se dokumentira resnica. Čudi se pa, da v njegovem okolišju ni človeka, ki bi imel toliko čuta do pravilnega informiranja javnosti in toliko smisla za obrambo naših nacionalnih institucij, da bi poslal našemu listu konkreten in nepristranski odgovor na njegova zgolj po naključju nepravilna izvajanja glede sokolske pravde na Brezjah.

Nekoliko komentarja

PAR MISLI K OBJAVLJENEMU PONATISU IZ PICCOLA

Že v naših prejšnjih številkah je bil govor o dveh zavarovalnicah, ki imata svoj glavni sedež v Trstu, dočim delujejo njihove podružnice po vseh večjih mestih Evrope, in tako tudi pri nas v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Medtem, ko nosita ti dve zavarovalnici v drugih državah neokrnjeni imeni, sta si v naši državi nadelji iz političnih razlogov nacionalni imeni »Sava« in »Jadranska zavarovalnica«, da bi pod takimi v resnici narodnimi imeni lahko neovirano delovali med našim narodom, mu pobirali z različnimi zavarovanji s trdimi in krvavimi žulji prisluzbeno dinarje za to, da bi se ta denar kasneje odvajal njihovim direktorjem, katere potem po mili volji razpolagajo z njim in to na način, ki je v kulturno in nacionalno sramoto nam vsem Jugoslovonom, na način, ki naravnost pomaga našim nasprotnikom pri delu raznarodovanja našega naroda v zasedenem ozemlju.

Vprašujemo se, ali je mogoče, da se tudi pri nas, med našim narodom zbira denar za ustanavljanje domov balile, ki so najhujše potujočevalnice naših otrok v zasedenem ozemlju? Ali je mogoče, da posredno kupujemo ravno za to balilo puške, strojnice in topove? Ali je mogoče, da pomagamo odtujevati slovenskim starišem njihove otroke in da jih pošiljamo v domove balile, domove, ki so zgrajeni tudi za naš denar? Ali je to tista moralna podpora, ki smo jo dolžni dajati našim bratom onkraj naših meja? Ali moremo zahtevati od naših mater, da nam vzgajajo svoje otroke v jugoslovanskem duhu, ko pa na drugi strani sami podpiramo potujočevalnice ter kupujemo opeke za njihovo dograditev?

Naš materinski jezik v zasedenem ozemlju je pregnan iz cerkve in šol. Prepovedana je slovenska pesem, prepovedan pouk in pre-

Čuvajte Jugoslavijo!

Ta vzklik, ki je bil smrtni vzdih našega krepostnega, prerano preminulega kralja, je velepomemben ne samo za one, ki so merodajni in dolžnostni pionirji jugoslovenske države, marveč za vsakega posameznega zavednega Slovana to in onstran meje... Ta poslednja želja neumrljivega, na veke med nami živečega, hrabrega vladarja, mora biti slehernemu poedincu opomin in svarilo, nam mora biti prepričanje, da je kralj Zedinitelj v zadnjih trenutkih svojega življenja videl s svojim dalekosežnim, nesmrtnim umom to, česar se njega državljani niti ne zavedajo, ali omalovažujejo; videl in spoznal, da preti poguba državi, ki jo je pomagal zediniti On sam s vojnim stradanjem in trpljenjem, On sam s neprekosljivo požrtvovalnostjo in vsemi vladarskimi skrbmi; videl, da je Njegova mlada država — prepojena in namakana z vsemi življenjskimi vrlinami — ogrožena od njenih najbližjih sosedov, ki z odprtim žrelom čakajo le prilike, da bi jo pogoltnili, da bi jo ugrabili v svoje smrtonosne kremplje.

Tablica

NE POMENI,

da tisti, ki jo izveša, sploh kaj prodaja, ali pa da prodaja domače blago,

POMENI PA:

Propagandno sredstvo, ki opozarja občinstvo, naj se ravna po njenem klicu, da privoščimo zaslužka najprej domačim,

da je dotičnik, ki jo izveša, prispeval svoj doprinos za akcijo »Svoji k svojim!«

Pri nakupih za Miklavža upoštevajte obilico naših domačih igrac (lesenih in keramičnih), ki so izvrstne, trpežnejše in cenejše od inozemske pločevine. — Privoščite domačim rokam zaslužka.

Kupujte samo pri domačem dobavitelju, ker s tem pobijate brezposelnost!

povedana služba božja. V nasprotju s tem, se pa z mrzlično naglico gradijo domovi balile, v katerih naj bi se naši otroci navzeli fašističnega duha in v katerih naj bi se že v zgodnji mladosti naučili sovražitosti slovensko govornico in naš jugoslovanski narod. Črne srajce, ki se čuvajo v teh domovih in ki se razdeljujejo našim otrokom ob vseh svečanih prilikah, so viden dokaz, da hočejo naši nasprotniki že v nedolžno otrokovo dušo vepiti strup janičarstva, strup našega prokletstva. In ta strup dobavlja tudi naš narod, dobavlja ga na način, kakor ga nam nazorno opisuje »Il Piccolo di Trieste« z dne 28. oktobra 1934.

Ni še tega dovolj! Tudi domove dopolnovoristov imamo na svoji vesti! So to domovi, v katerih najde italijanski narod po svojem končanem delu vso tisto duševno hrano, katero mu današnja fašistična Italija proža za to, da si ustvarja sebi vnete privržence in pobornike fašističnih idej kakor v zemlji sami tako tudi v inozemstvu. V te domove prihaja tudi naš kmet in naš delavec, na katerega polaga današnji fašizem v svojem raznarodovalnem delu posebno pozornost. Tudi ta je deležen vseh onih patriotičnih gesel, ki padajo vedno v najhujših oblikah na našo državo, na naš narod in ki na ta način umetno netijo sovraštvo brata proti bratu.

Da je temu tako, smo priobčili odlomke Piccola, ki govore dovolj jasno o delovanju in nacionalnem udejstvovanju zavarovalnih družb Assicurazioni Generali ter Riunione Adriatica di Sicurtà in ki nam nazorno v pisani besedi in slikah dokazujejo visoki patriotizem in zaslugi teh zavarovalnic na polju dela za asimilacijo našega naroda v zasedenem ozemlju.

Da ne pride do te bridke nevarnosti, mora vsakdo od uradnega do neuradnega činitelja, delovati, da prepreči vse, kar utegne škoditi ugledu Jugoslavije, kar utegne pripomoči, da bi čila jugoslovanska država bila bolj ožugana od njenih pohlep-nih sesalcev.

Čuvajte Jugoslavijo! Velepomembne besede za vsakogar, toliko za one, ki imajo v rokah krmilo in vesla, kolikor za vsakega posameznika, ki v narodni zavesti vidi potrebo in koristi, škodo in nevarnost, ki pretijo jugoslovanski državi. Saj šele potem, ko bomo pazili nanjo ne le z zapisanimi in objavljenimi željami in voščili, ampak z nesebičnim dejanjem, si bomo lahko v svesti, da jo očuvamo razrušitve in skrhanja, očuvamo, da se ne zmanjša, obenem pa pripomoremo, da vsaj naši potomci doživijo pravico vseh pravičnosti, ko bode jugoslovanska država zamogla, sicer morda šele v nedogledni, vendar milejši bodočnosti pridobiti v svoj krog še vse one duše, ki danes ječijo pod jarmom tujih držav.

Prihajam k pojasnilu: Preko Jugoslavije je raztreseno vse polno tujih državljani, ki s svojim zaslužkom, bodisi s službami, bodisi z dohodki svojih podjetij odjedajo kruh domačinom. In brez izjeme skoro vsi ti tujci delujejo za svojo lastno domovino, finančno in moralno, bodisi da pošiljajo čez meje denarne prispevke za potujčevanje in podjarmljenje slovenskega življa, bodisi, da svoje otroke vpisujejo v društva lastne države, ki obstojajo od prvega do zadnjega samo v nasprotstvo in škodo Jugoslavije, bodisi da jih vzgajajo v duhu, ki jih pripravlja za bodoči terorizem napram slovenskemu plemenu.

Po Jugoslaviji živi vse polno ljudi, ki so po dokončani vojni in zedinjenju jugoslovanske države, prekoračili njene meje le zategadelj, ker so v lastni dalekovidnosti slutili, da bi mogli v svoji državi, n. pr. v Gorici in Trstu, biti službeno potisnjeni v ozadje pred novo naseljenimi Sicilijanci in Kalabreži. Gori omenjeni niso nikoli čutili v sebi narodne zavesti do lastnega rodu in so se — dasi jih je mati ob zibelki milovala s slovenskimi besedami — vselej ogibali naših Narodnih domov ter potujčevali vso svojo družino. In ko so se preselili v Jugoslavijo, so ostali še nadalje narodni mlačneži in indeferentisti, ne imajoč niti toliko spoštovanja do nove države — ki jim je, priliznjencem, poverila najugodnejša službena mesta — da bi se v svoji rodbini razgovarjali v materinščini in v jeziku države. Nasprotno, njihov pomenek se vrši izključno v italijanščini. Ti ljudje, kateri se niso nikoli pobrigali, da bi zaprosili za jugoslovansko državljanstvo, niso baš neškodljivi Jugoslaviji. Kajti — često hrepeneč po bivanju v Primorju — so v stiku z ljudmi, ki so jim po duši enakovredni, pa jim v besedah in pismih trosijo lažnive in neugodne vesti o Jugoslaviji.

Iz Jugoslaviji sosednih držav, se je preselilo vanjo tudi nebroj iskrenih rodoljubov, ki so se umaknili terorju Italijanov in Italijanašev, kateri so jih šikanirali le zategadelj, ker so jih poznali za

narodno zavedne Slovence in Hrvate. — Pravično je od Jugoslavije, da je le-tè sprejela z gostoljubjem, zaupajoč jim primerne službe in podpirajoč jih v njihovih podjetjih.

Toda med temi vzornimi in brezdvomno kristalno čistimi, tako zvanimi Primorci, so marsikateri, odnosno mnogi in premnogi, ki iz nevednosti ali naivnosti grešijo in povzročajo Jugoslaviji neizbežno škodo. Evo po kakem načinu: Živi nekaj poitalijančenih elementov obojega spola v Ljubljani, Celju, Mariboru, Zagrebu in v Beogradu, uživajoč državni, občinski ali privaten zaslužek. Le-ti so prekoračili mejo povečini s posredovanjem zgoraj omenjenih rodoljubov, ker jih s temi veže krvno sorodstvo ali nekdanje tesno prijateljstvo. In zgornji rodoljubi gotovo vedo, znabiti pa tudi ne, da so se ti elementi po njihovem odhodu odtujili lastnemu rodu, da so v jezi in sovrastvu do podjarmljenih Slovencev hujši nego pristni Italijani. To so podle prodane duše, ki jih je tovarišija tako napojila z opevanjem latinske kulture, da gojijo v sebi le prezir in zaničevanje do slovenske govorice, popevke in molitve ter ljuto sovraštvo do onih, ki pod tujim žezlom nočejo kloniti tilnika, hujskajo fašistovski odbor proti onim znancem, ki ne razobešijo zastave ob neprestanih fašistovskih slovesnostih. To so brezznačajna bitja, ki so tujcu prodali dušo in kri ter so pripravljeni za denar ali javno priznanje prizadeati narodu, iz katerega so vznikli, najhujše zlo. Ali ne zaslužijo torej vsega ukora vsi oni, sicer vzorni slov. narodnjaki, da priporočujejo in posredujejo za zaslužek tujim potepuhom, vsled katerih pride kak pošten jugoslovanski državljani ob svoje delo ali pa na slabše mesto, da napravi prostor tujemu državljanu, ki ni drugega, ko podla izdajica? Ali naj to traja še nadalje? Gorje, kajti ako se nič ne stori v preprečitev, da bi še dalje tuji državljani-izdajci uživali po Jugoslaviji dobre službe in ugodne zaslužke, potem ne bomo očuvali jugoslovansko državo pred bodočo pogubo. Zato se moramo strniti vsi, kar nas je

dobrohotnih in pošteno mislečih, pa si prizadevati, da odpravimo vsako narodno pego in ikro, vse te zajedajoče klope in grešnike, vse te državne škodljivce, ki našo ljubo domovino, naših davnih dedov imovino, gledajo le z brezobzirnimi očitki ali pa neopazno in polagoma delujejo, držeč se latinskega reka: Gutta cavat lapidem, v gotovosti, da prej ali slej izpodkopljejo Jugoslaviji njeno neomajnost, njeno žilavost, njeno trdnost.

Ko je naš Veliki kralj Zedinitelj umiral, je vzdihnil željo, da očuvamo jugoslovansko državo, izrekel je bil željo, kakor jo je bil pred več nego tisoč tristo leti legendarni kralj Samo izustil svojim dedičem. Niso se prepirljivi sinovi mnogo brigali za očetovo oporoko, zato pa je ogromna slovanska zemlja, ki je segala od Balta do Jadrana, od Belega do Črnega morja, postala torišče tujih pajacov, ki so si je poljubno razdelili med seboj. A mi

ne smemo po njihovi poti. Vsi se moramo strniti v oporo, a v prvi vrsti naj storè to oni činitelji, ki so v to pozvani in katerim je to državna dolžnost! V prvi vrsti naj jugoslovanski konzulati ne potrjujejo potnih listov vsakomur, marveč naj motrijo skozi dvojne naočnike, kadarkoli jim predloži potni list človek slovanskega pokolenja, ki jim je nepoznan. Saj konzulati imajo v raznih okrožjih svoje zaupnike, ki jim lahko točno in vestno povedo v kakšno plast spada dotičnik. Kadarkoli pa se navzlic strogi pažnji od strani konzulata vendarle posreči kakemu narodnemu piškavcu in ovađuhu sfrleti čez mejo, tedaj bodi jugoslovanska policija pozorna na vsak njegov korak, na njegovo družino, na njegovo postopanje in zasebno delovanje, in ako zapazi, da ni v Jugoslaviji na nikako korist, naj ga zapodi preko meje!

Margrè.

NAŠ POKRET

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM!

Dne 2. decembra t. l. se bo vršil v Ljubljani Banovinski svet Omladine Narodne Odbrane. Ker je vprašanje omladine sedaj najbolj pereče, pozivamo vse krajevne organizacije NO, da pošljejo, če jim je to le mogoče, svoje delegate. Krajevni odbori NO naj javijo svoje delegate v najkrajšem času Banovinskemu starešinstvu Omladine Narodne Odbrane, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I.

Banovinsko starešinstvo ONO.

*

»Narodna Reč« glasilu Narodne Odbrane v Subotici prinaša dne 11. novembra 1934 sledeče zanimivo obvestilo:

AKCIJA NARODNE ODbrane »SVOJ SVOJME« — AKCIJA SVIH JUGOSLOVENA.

Gospodarska akcija »Svoji k svojim«, ki jo je započela Narodna Odbrana, dobiva

vedno večji polet in zbira okrog sebe vse zavedne Jugoslovane. Ne dolgo od tega je glavni odbor Jadranske straže sklenil, da se pridruži tej akciji in ta njegov akt nam vlija prepričanje, da bo Narodna Odbrana uspela v svoji borbi za gospodarsko neodvisnost. V smislu dogovora z izvršnim odborom Jadranske straže bo stopil v vrho skupnega delovanja v vse odbore Gospodarske akcije Narodne Odbrane po en član uprave Jadranske straže.

Ne kupujte v tujini, kar se dobi doma!

Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!

VSAK ZAVEDEN SLOVENEK in DRŽAVLJAN
zavaruje le pri naši domači
VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

Zavaruje: Požar / Vlom / Steklo / Zvonove / Jamstvo / Nezgode / Življenje / Karitas

Centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 19; lastna palača; telefon 2521, 2522. Podružnica v Celju, palača Ljudske posojilnice. Glavno zastopstvo v Mariboru, Loška ulica 10, v Novem mestu, Ljudska posojilnica //

Krajevni zastopniki v vseh občinah!

Nacionalisti obiskujte

kavarno

„ZVEZDA“

Podpirajte brata

„ŽIVILI“!

MOTVOZ GROSUPLJE

je popolnoma domač izdelek.

Priporočamo zato vsem čitateljem Pohoda samo

„MOTVOZ GROSUPLJE“!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. GROSUPLJE pri Ljubljani

Hubertus milo in Perion
pralni prašek

sta
pristna domača izdelka
tvornice, ki dela z
domačim kapitalom in domačimi
delavci in nameščenci.

Kvaliteta teh dveh izdelkov je boljša, ker je njuni izdelavi posvečena največja pažnja.

Kupujte samo res domače izdelke!